

Hur går det ihop?

Hur går det ihop? Helt oväntat klev jag för en tid sen rakt in i en samisk bildvärld placerad mitt i entren till Kyrkans Hus. Ett konstverk snidat av mästaren Lars Levi Sunna där naturreligionens alla magiska symboler finns sida vid sida med det kristna korset.

Först såg jag de tre gudinnorna högt upp under norrskenet med urmodern Mattarahkka i mitten, hon som är hela samefolkets moder. Och så hennes båda döttrar – jaktens beskyddarinna och den gudomliga barnmorskan.

Där fanns också trumman och nåjden, den andlige vägvisaren som på ett ögonblick kan förflytta sig mellan världar. Legenderna om nåjden är många. En handlar om när predikanten Lars Levi Lestadius mötte nåjden och sa att han nog tvivlade lite på dennes kunskaper och förmåga och därför ville sätta honom på prov. Eftersom Laestadius hade glömt sitt kokkärl nere vid kusten undrade han om nåjden kunde ordna så att han fick det tillbaka. Morgonen efter stod kokkärlet på bron...

Det är bara en av många berättelser som konstnären Lars Levi Sunna växte upp med. Självt kommer han från en strängt laestadianskt kristen samefamilj men också där fanns de gamla historierna.

När han som liten pojke berättade för sin mor om allt han fick höra om den samiska gudavärlden tittade hon bara ut genom fönstret och svarade: "Ta det, som det är, och du kommer att få se."

Därför går det ihop, menar han. Det går att hålla den samiska naturreligionen i ena handen och det kristna korset i den andra. Men det går inte att återvända till det gamla. För det är en resa han bjuder in till med sitt konstverk – en färd som han kallar "Från forntid till evigheten".

Tanken är att korset spränger trumskinnet och att det försätter hela den samiska gudavärlden i kaos. Lyfter man blicken så ser man Livets träd med korsets armar. Och kanske, säger han, blir man rentav fångad med lasson och fäst vid trädet som ett löv. Grönt och nyutslaget eller gammalt och skadat spelar ingen roll. För löven är fästade vid trädet med den starkaste av trådar - den från renens egen hälsena. Och ur spikhålen på korset växer mogna hjortron.

I kåtan lite längre ned på bilden vaktar gudinnorna fortfarande hemmets frid. Nu har de fått gäster hos sig. Gästen är kristendomen – och försoning råder för att gudinnorna och gästen accepterar varandra.